

ביהודה זצ"ל ידע, כי הגירסא בתורת כהנים: שרוע, שנשמטה יריכו ועיין בקרבן אהרן שם ע"כ.

★ ★

וכתב הגה"ק ר' דוד משה רבינוביץ זצ"ל-ה"ד בקובץ ברכת שלמה - כתר תורה (בנד"מ ע' 604): ראה מצאתי בתרגום יונתן (בפ' אמור כ"ב כ"ג) שמפרש הפסוק ושור ושה שרוע וקלוט וגו' וז"ל ותור ואימר יתיר כוליא או דחסיר כוליא וכו' ע"כ, הרי מבואר דמפרש שרוע היינו יתיר או חסיר כוליא, משמע דלא קאי על שאר אברים רק על כוליות ודלא כדברי התו"כ דקאי על נשמטה ירכו.

והנה מדברי הש"ס כאן דקאמר עינו אחת גדולה ועינו אחת קטנה הו"ל שרוע, מבואר כפירש"י עה"ת דשרוע קאי על כל האברים, ומה שהקשה הרא"ם ז"ל, ממה דקתני לקמן בפ' אלו מומין במתניתא דשרוע היינו שנשתרבה ירכו וכן מבואר בתו"כ פ"י אמור, ומשמע דאין שרוע אלא ברגל, כבר תירץ בגור ארי' להמהר"ל ז"ל דרש"י ס"ל דברייתא לא אתי לפרושי כל עניני שרוע, ורוב מנייהו נקט, וה"ה עינו אחת גדולה ועינו אחת קטנה ושאר אברים דהוי שרוע, ולא מפרש רק חדא מלתא דשרוע עיי"ש.

★ ★

אמנם יש להבין באיזה סברא פליגי התרגום יונתן והתו"כ והש"ס בכורות כאן ולקמן (דף מ') בפ"י הקרא דשרוע ומ"ט לא ניחא להו להתו"כ והש"ס בכורות כאן לפרש כמו שפירש הת"י דשרוע היינו חסר כוליא.

וג"ל לבאר, דהנה ברמב"ם (בפ"ב מה' אסו"מ הי"א) כתב וז"ל: וכן אם נמצא א' מאברים הפנימים חסר, אעפ"י שאינה טרפה כגון שנמצאת כוליא אחת וכו' הר"ז אסור למזבח ותשרף, לא מפני שהיא בעלת מום, שאין חסרון שבפנים מום, אלא מפני שאין מקריבין חסר כלל, שנאמר תמימים יהי' לכם וכל היתר כחסר עכ"ל. ובכס"מ שם דמקורו מש"ס לקמן (דף ל"ט) בעי רב אחדוביי בר אמי, יש מחוסר אבר בפנים וכו' תמים לרצון אמר רחמנא תמים אין חסרון לא וכו' ומסיק שם, דפליגי תנאי אי חסרון בפנים שמי' חסרון או לא שמי' חסרון, רק הפסול משום דכתיב תמים יהי' לרצון ולא חסרון עיי"ש.

ולפי"ז י"ל, דמש"ה לא מפרשו התו"כ והש"ס בכורות הנ"ל הא דכתיב בקרא שרוע היינו חסיר כוליא כמו

על ר"י מחמת שא"כ אין לדבר סוף, דמשמע שאם לאו זה הטעם הי' ג"כ סוברים זה דאף אשה אחרת מתקינין לו משום וכפר בעדו ובעד ביתו, א"כ קשה הא בלאו הכי לא שייך זה כנ"ל, ועל רבנן לא שייך זה התירוץ כמובן ודו"ק.

★ ★

בגמ': מתקף לה ר"מ ולימא ל"י שקיל אונך וז"ל.

וברש"י: דאי נמי הוי בכור בעל מום, ויתן לכהן ע"כ. וכתב הגאון ר' אליהו קלצקין זצ"ל אב"ד לובלין בשו"ת אמרי שפר (סי' ג' אות י'): קשה לכאורה דא"כ גם למ"ד טריפה חיה לא יוכל לומר לארמאי שקיל אותו האבר וז"ל, דהא כשיהא טריפה שוב לא ינתן לכהן, וגם לפמ"ש במשנה דזבחים (דף ק"ב) דאר"ע מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו. הא היינו דוקא היכא דלא ניכר טריפתו עד אחר הפשט, משא"כ הכא שיעשנו טריפה ויהא דבר גלוי. והגם שיהא בעל מום ג"כ לא מהני, וע' פרש"י זבחים שם ד"ה אפי' בגבולין וע"ש דהלכה כחכמים ע"כ.

דף ג' ע"ב

בגמ': הא נמי תנינא עינו אחת גדולה ואחת קטנה וכו' דהוה ל"י שבוט.

מבואר כאן דשרוע היינו שעין אחת גדולה מחברתה, וברש"י (ויקרא כ"ב כ"ג) עה"פ: ושור ושה שרוע וגו' כתב: שרוע - אבר גדול מחבירו ע"כ. מבואר דנקט דהכוונה כאן לא רק על עין אלא על כל האיברים, והמזרחי (בפר' אמור שם) תמה על רש"י וז"ל: ויש לתמוה שבפ' על אלו מומין שנינו עינו אחת גדולה ולא קתני לה גבי שרוע, ושרוע מפרש במתני' שנשתרבה ירכו, שמע מינה אין שרוע אלא ברגל עכ"ל הרא"ם ז"ל.

★ ★

ובנודע ביהודה (מהדו"ת יו"ד סי' ק"צ) מביא שהגאון ר' ישע"י ברלין זצ"ל העיר לו במש"כ הרמב"ם (פ"ז דביאת מקדש הלכה ט'): ומי שנשמטה יריכו והוא שרוע האמור בתורה וכו' ע"כ. והקשה הגרי"ב זצ"ל שהרי בברייתא שנינו: שרוע - שנשתרבה ירכו ע"כ. והשיב לו הגאון הנודע